

Framhald av síðu 11

er jarðaður har.

Tað er líkt til, at Áland heilt tíðliga hevur haft lógskipað ting, málfrøðingar hava vist á, at orðið »birk« er eitt fornfrískt orð, sum merkir »øki við egnari lógskipan og tingskipan«.

Hægsti myndugleiki í Álandi var landstingið við lögmanni ella landsdómara á odda. Á hesum tingi høvdu allir jarðáðnarar talurætt og atkvøðurætt. Í frásøgnini um Ansgars liv verður sagt, at á tinginum í Birka vóru bæði høvdingar og tann vanligi maðurin, t.v.s., teir, sum áttu jørð. Vit kunnu so statt ætla, at teir, ið ráddu fyri álandska samfelagnum í byrjanini á vikingatíðini, vóru nakrir stormenn, sum vóru ríkir og máttmiklir og harafturat nógvir smámen, ið búðu á smáum gørdum, nivdir av tungum skattum.

Øll álandsk landsting, ið eru kend frá miðöldini, vórðu hildin við kirkjuna í Saltvik. Vit kunnu tí ætla, at soleiðis hevur verið líka síðani vikingatíðina. Við røttum kann tað haldast, at Saltvik hevur verið høvuðsstaður í Álandi. Har varð bygd hin fyrsta trækirkjun, sum leivdir av eru at finna undir gólvinum á tí steinkirkju, ið nú er í Saltvik.

Tann elsta trækirkjan í Saltvik og alt, ið var bygt har, tykist at vera farið av eldibrandi. Hetta man vera hent í seinna

parti av ellintu öld, orsakað av einum ránsmannaálopi eystanifrá. Hildið verður, at hetta álop kann hava verið ein avleiðing av tí striði, sum fór fram millum griksku og rómversku kirkjurnar aftan á skilnaðin 1054.

Hetta ber væl saman við eina kelduskript frá o.u. ár 1100, har tað verður sagt, at Birka varð lagt í oyði, og at biskupssætið var flutt til Linköping í Svøríki. Oyðingin av Birka man hava farið fram um ár 1080, tí hetta ár verður ein Jóhannes, sum helst man vera tann gitni Birkabiskupurin, taldur upp í biskupatalið í Linköping, og tá hevði staðurin Björkö í Mälaren verið avtoftaður í 100 ár.

Viðvíkjandi kirkjustýring var Áland ein eind, ein landspartur við einum prósti sum hægsta embætismanni. Próstarnir høvdu stórt vald, ofta líka stórt vald sum biskupar, vit kunnu siga, teir í tí gamla landssamfelagnum í Álandi vóru smár forstar.

Tær fyrstu kirkjurnar í Álandi vóru, sum nevnt, bygdar av víði. Hesar kirkjur vóru brúktar eini hundráð til tveyhundráð ár, so vórðu tær avtoftaðar og steinkirkjur vórðu bygdar, fleiri av kirkjunum í Álandi eru bygdar í tólvtu öld. Tað eru mong dømi um, at Áland hesa tíðina hoyrði til biskupsdømi í Linköping.

Aftan á at Birgir jallur hevði lagt Finland undir svenskt vald o.u. 1240, vórðu nógvar kirkjur bygdar í Álandi, hesar kirkjurnar eru bygdar í seinna helvt av trettandu öld.

Tá ið biskupsdømið í Åbo í Finlandi

var stovnað, og tann nýggja kirkjan í Åbo vígd í árinum 1300, varð Áland lagt undir hetta biskupsdømið. Tað er væl hugsandi, at hetta hevur samband við, at álandingurin Ragvald í árinum 1309 í Stockholm varð vígdur til biskup í Åbo.

Aftan á hesa hending fór biskupsdømið í Åbo at royna eftir jørð í Álandi, og tað visti seg at bera væl til. 1322 góðkendi landsstýrið í Álandi, at ein garður í Kastelholm økinum varð latin til biskupsdømið í Åbo, og 1351 gav Magnus Erikson, kongur, ein kongsgarð í Saltvik til biskupsdømið har. Ætlanin við hesum gávum var sjálvsagt at knýta tað nýggja biskupsdømið í Finlandi fastari at tí svensku kirkjunni og at tí svenska ríkinum.

Fyri álandingar fekk henda broyting stóra ávirkan í øldir, ja, líka til okkara dagar.

Framhald

Áarvegur • 3800 Tórshavn
Tlf. 14980 • Telex 81215

Vit ferma hvørja viku til Føroya:

Keypmannahavn hósdag
Álborg friggjadag

ADRUR HVØRJA VIKU:

Halmstad
Ghent, Belgia
Drammen
Ålesund
Trondheim

AVGREIÐSLUR:

København:
DFDS A/S
Sankt Annæ Plads 30
1296 København K
Tlf.: (01)156300 Telex: 19 J
Gøðsavgv.: Sluseholmen

Aalborg:
E. A. Bendix & Co. A/S
9100 Aalborg
Tlf.: (08)138300 Telex: 69643

Halmstad:
AB Th. Schöle
Bredgatan 2 (box 92)
30102 Halmstad
Tlf.: (035)100440 Telex: 38100

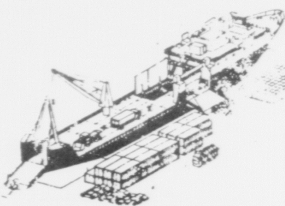
GHENT:

Lalemant Pvb
71 Doornzelestraat
9000 Ghent
Tlf.: 009 32 91 257501
Telex: 046 - 11144 lalman b - telecopy nr.: 254773 (091)

Drammen:
Seeberg & Nielsen Ltd. A/S
P.O. Box 667
3001 Drammen
Tlf.: (03)818180 Telex: 18772

Ålesund:
Marenutene A/S
6001 Ålesund
Tlf.: 23313 Telex: 42738

Belgia, Antwerpen:
DFDS Belgo-Danoise NV
20 Ankerwei
2000 Antwerpen
Tlf.: 009 32 03 2335877
Telex 31217 belden b

Tilboð viðvíkjandi
hárfriðkan:

Søkt verður um tilboð viðvíkjandi hárfriðkan av búfólkinum á Suðuroya Ellis- & Røktarheimi fyrri eitt ár. Áhugaði kunnu venda sær til fyrstøðukvinnuna hesum viðvíkjandi.

Tilboð skulu vera inni seinast 1. februar 1985.

Suðuroya Ellis- & Røktarheim

Landssjúkrahúsið
3800 Tórshavn

søkir deildarsjúkrasystir til psyk. deild 4 frá 1. mars 1985.

Til starvið kreivst, at umsøkjari hevur víðari útbúgving frá Danmarks Sygeplejerskehøjskole. Umsøklarar, ið hava í umbúna at fáa sær víðari útbúgving hava somuleiðis møguleika at søkja.

Nærri upplýsingar um starvið fáast við at venda sær til fyrstøðukvinnuna, Landssjúkrahúsið, tlf. 13540, lokal 127.

Umsókn við upplýsing um útbúgving og fyrrverandi störv skal stílast til sjúkrahússtjóran og sendast fyrstøðukvinnuni aðrenn 15. februar 1985.

Til sølu

Ein NCR 299 bókhaldsmaskina bíliga til sølu.

Blaðið vísir á

Tannklinikkin
í Kollafirði

Avtala um tíð til viðgerð fæst á tlf. 21510.

Terje Davidsen

tannlækni
Líðin
3862 Kollafjørður

Landssjúkrahúsið
3800 Tórshavn

søkir:

Sjúk.asystir at arbeiða fulla tíð á barnadeild B4 til setan sum skjótast.

2 sjúkrasystir at arbeiða fulla tíð á psyk. deild 4 frá 16. februar 1985.

Umsókn verður at senda fyrstøðukvinnuni.